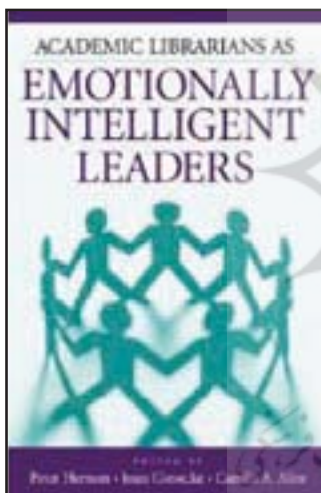

کتابداران دانشگاهی، در نقش هدایت‌کنندگان هوش هیجانی

■ Academic librarians as emotionally intelligent leaders (2007) edited by Peter Herson, Joan Giesecke, and Camila A. Alire. Westport, Conn: Libraries Unlimited, 172 pages, ISBN-10: 1591585139, ISBN-13: 9781591585138-

مقدمه

کتابخانه‌های دانشگاهی^۱ از نهادهای مؤثر و مفید در دانشگاه‌ها هستند که از فعالیت‌های علمی و پژوهشی در این مراکز حمایت می‌کنند. کتابخانه‌های دانشگاهی که در نقش مراکز اطلاع‌رسانی ظاهر می‌شوند، در گسترش علوم و دانش‌های نوین نقش بسزایی ایفا می‌کنند. پشتیبانی از فرایندهای آموزشی و پژوهشی از طریق فراهم‌آوری، سازمان‌دهی و اشاعه منابع اطلاعاتی ضروری و مرتبط با رشته‌های تحصیلی

47. Screen casting
48. Really Simple Syndication (RSS)
49. Personal Digital Assistant (PDA)
50. Laptops
51. Conversational Monitor Systems (CMS)
52. Cutting edge technologies

مآخذ:

1. Amazon [website] (2007). Editorial Reviews about Teaching with technology: an academic librarian's guide by Williams, Joe M. & Goodwin, Susan P. [Editors]. Available: http://www.amazon.com/Teaching-Technology-Librarians-Information-Professional/dp/1843341727/ref=sr_1_1?ie=UTF8&s=books&qid=1218282922&sr=81- [Accessed 9 Jun. 2009]
2. Baker, David (2004). The Strategic Management of Technology: A guide for library and information services. **Oxford: Chandos Publishing.**
3. Boar, Bernard H. (2001). The art of strategic planning for information technology. New York: Wiley.
4. Dawra, Sudhir (2003) Information technology: theory and practice. New Delhi: Mohit Publications.
5. Morris, Anne [Reviewer] (2007). Book Review about: Teaching with technology: an academic librarian's guide by Williams, Joe M. & Goodwin, Susan P. [Editors]. Available: http://www.ics.heacademy.ac.uk/publications/book_reviews/full_review.php?id=488 [Accessed: 9 Jun. 2009]
6. Wood head publishing Limited [website] (2007). About the editors [Joe M. Williams & Susan P. Goodwin] of Teaching with technology: an academic librarian's guide. Available: <http://www.woodheadpublishing.com/en/book.aspx?bookID=1717&ChandosTitle=1> [Accessed 9 Jun. 2009].

آگاهی از دیدگاه‌های همکاران در محیط‌های کتابخانه‌ای می‌تواند به ایجاد پیوند و ارتباط مناسب با نظام مدیریتی کتابخانه منجر شده و سطح خدمات کتابخانه‌ای را افزایش دهد

سیاست عمومی^۵، ارزشیابی خدمات کتابخانه‌ای^۶، روش‌های پژوهش^۷، و کتابخانه‌های دانشگاهی تدریس می‌کند. تا کنون بیش از ۲۴۰ اثر که ۴۴ عنوان آن تک‌نگاشت^۸ بوده، به چاپ رسانده است. در سال ۱۹۹۹ برندهٔ جایزهٔ های اسمیت انجمن کتابداران امریکا^۹ برای نگارش بهترین کتاب در حوزهٔ کتابداری و اطلاع‌رسانی شد. همچنین قبلاً هفت عنوان کتاب مهم برای ناشر همین اثر تدوین کرده است. هرنون دورهٔ کارشناسی‌ارشد خود را در رشتهٔ تاریخ دانشگاه کلرادو^{۱۰} و همچنین در رشتهٔ کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه دنور^{۱۱} پشت‌سر گذاشته و صاحب دانشنامهٔ دکتری از دانشگاه ایندیانا^{۱۲} است (زندگینامهٔ حرفه‌ای پیتر هرنون).

چوآن گیسک^{۱۳} رئیس کتابخانه دانشگاه نبراسکا-لینکن^{۱۴} است. از سال ۱۹۸۷ همکاری‌اش را با این دانشگاه

موجود، رسالت اصلی کتابخانه‌های دانشگاهی است. از این رو همواره در محیط‌های دانشگاهی، تلاش زیادی در ایجاد و گسترش بیشتر و بهتر این کتابخانه‌ها صورت می‌پذیرد. یکی از رویکردهای نوینی که در کتابخانه‌های علمی و دانشگاهی مطرح شده، بهره‌گیری از نظریه‌های رهبری و هدایت کاربران با تکیه بر روش‌های روان‌شناسانه است. این شیوهٔ اثربخش می‌تواند به یاری کتابداران و مدیران کتابخانه آمده و آنان را در فعالیت‌های تخصصی پشتیبانی کند. آگاهی از دیدگاه‌های همکاران در محیط‌های کتابخانه‌ای می‌تواند به ایجاد پیوند و ارتباط مناسب با نظام مدیریتی کتابخانه منجر شده و سطح خدمات کتابخانه‌ای را افزایش دهد. بنابراین شناخت عواملی که سبب بهبود روابط همکاران، مدیریت و کاربران می‌شود، می‌تواند در موفقیت حرفه‌ای کتابداری در کتابخانه‌ها مؤثر باشد. هوش هیجانی یکی از توانمندی‌های انسان است که می‌توان با تکیه بر آن به تفاهم و هماهنگی بالاتری در فضای کاری دست یافت. با بهره‌گیری از این توانایی شناخت انسان از خود، محیط، همکاران و کاربران به‌میزان زیادی بهینه شده و شرایط فعالیت حرفه‌ای مناسب‌تری در کتابخانه ایجاد می‌شود.

دربارهٔ نویسندگان

پیتر هرنون^۲ استاد مدرسهٔ عالی کتابداری و اطلاع‌رسانی در کالج سیمونز^۳ است. در موضوع‌های اطلاعات دولتی^۴،

هوش هیجانی یکی از توانایی‌های شناخته‌شده آدمی است که می‌توان با تکیه بر آن به صورت خودآگاه به درک بهتری از فعالیت‌های خود، اطرافیان و محیط خویش پی برد

به‌نحو مطلوبی در این زمینه به یاری مدیران کتابخانه‌های دانشگاهی شتافته و آنان را در فعالیت حرفه‌ای خویش حمایت کند. چنانکه می‌دانیم کتابخانه‌های دانشگاهی شاخه مهمی از کتابخانه‌ها هستند که در سطحی گسترده و با اهداف تقویت و پشتیبانی از ساختارهای علمی فعالیت می‌کنند. با توجه به نقش مؤثر و مهمی که کتابخانه‌های دانشگاهی در توسعه و پیشرفت علوم برعهده دارند، می‌توانند با استفاده از هوش هیجانی^{۱۷} و هدایت کاربران، زمینه بهتری در محیط‌های حرفه‌ای خود برای بهره‌گیری اعضا فراهم آورند. بر این اساس ضروری است تا با تدوین برنامه‌ای مشخص به یاری کاربران شتافته و آنان را به‌منظور بهره‌وری بیشتر در استفاده از امکانات کتابخانه‌ای یاری رسانند. بهره‌گیری از نظریه‌های رهبری می‌تواند تا حد قابل ملاحظه‌ای به یاری مدیران کتابخانه آمده و آنها را در فعالیت حرفه‌ای و تخصصی خود پشتیبانی کند.

رهبری دارای تعریف‌های متعددی است که شامل عواملی نظیر انگیزش، تأثیر روانی و القا، به‌منظور ایجاد و درک اندیشه مشترک برای فعالیت‌های هدایتی سازمان در افراد می‌شود. علاوه بر آن رهبری به ایجاد اطمینان در افراد برای برآورده‌ساختن انتظارات سازمانی و خدمت‌رسانی می‌پردازد. همچنین وظیفه تشویق و ترغیب افراد برعهده دارد تا آنان بتوانند به جست‌وجو و تلاش پرداخته و با آماده‌سازی گروه کاری به افزایش دانش، مهارت‌ها، توانایی‌ها، و اثربخشی فعالیت خویش همت گمارند.

کاربرد هوش هیجانی در فعالیت کتابداران

تعریف هوش در متون روان‌شناسی دشوار است، زیرا ابعاد هوش بسیار گسترده بوده و دارای کیفیتی نیست که کاملاً توسط احساس قابل درک باشد. از این‌رو ارائه تعریفی از آن که بتواند تمام ویژگی‌های آن را دربرگیرد، مشکل است. برای مثال می‌توان هوش را به توانایی‌های یادگیری و شناخت امور تعبیر کرد، یا امکان هماهنگی و یکنواختی با محیط اطراف

آغاز کرده و از سال ۱۹۹۶ مدیریت کتابخانه آن را برعهده گرفته است. گیسک پیش از این، معاون خدمات و مجموعه‌ها بوده است. وی دانشنامه دکتری خود را در رشته امور اداری از دانشگاه جورج ماسون، دانشنامه کارشناسی ارشد خود را در رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی از دانشگاه مریلند و همچنین دانشنامه مدیریت را نیز در همین مقطع از دانشگاه مرکزی میشیگان دریافت کرده است. رویکرد پژوهشی وی در حوزه تصمیم‌گیری سازمانی و مهارت‌های مدیریتی است. وی همچنین برنامه آموزشی مدیریت را توسعه داده و مقاله‌ها و نگارش‌های متعددی در زمینه مدیریت و مهارت‌های سرپرستی ارائه داده است (کتابداران دانشگاهی در نقش...، ۲۰۰۸، ص ۱۵۹).

کامیلا آلیر^{۱۵} رئیس کتابخانه‌های دانشگاهی در دانشگاه نیومکزیکو^{۱۶} است. پیش از این ریاست انجمن کتابخانه‌های دانشگاهی و دانشکده‌ای را به‌عهده داشته و در سمت شورای اجرایی انجمن کتابداران امریکا فعالیت داشته است. وی در موضوع رهبری و مدیریت آثار قابل ملاحظه‌ای دارد و تاکنون چندین کارگاه در این زمینه برگزار کرده است. آلیر دانشنامه دکتری را از اداره آموزش عالی دانشگاه کلرادو شمالی و دانشنامه کارشناسی ارشد را در رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی از دانشگاه دنور اخذ کرده است (همان).

کتابخانه‌های دانشگاهی و نظریه‌های رهبری

توجه به نظریه‌های رهبری در اداره کتابخانه‌های دانشگاهی هسته اصلی موضوعی است که کتاب در قالب توجه به هوش هیجانی به آن پرداخته است. کتابخانه‌های دانشگاهی در محیط‌های علمی با پشتیبانی از فعالیت‌های تحقیقاتی به یاری دانشجویان، استادان، و پژوهشگران شتافته و به‌گسترش دانش کمک می‌کنند. در این میان برخی از مشکلات در نظام مدیریتی و رهبری این کتابخانه‌ها وجود دارد که نمی‌توان صرفاً با تکیه بر توانایی‌های کلاسیک و سنتی مدیریت به حل آن پرداخت. برخی از رویکردهای مبتنی بر ابعاد شناختی می‌تواند

توجه به نظریه‌های
رهبری در اداره
کتابخانه‌های دانشگاهی
هسته اصلی موضوعی
است که کتاب در قالب
توجه به هوش هیجانی
به آن پرداخته است

و همچنین قدرت بهره‌گیری از تجربه فردی و جمعی. هوش هیجانی نیز را شاید قدری با دشواری بتوان تعریف مناسبی کرد. هوش هیجانی با شناخت عواطف درونی ما رابطه دارد. در واقع کاربرد هوش هیجانی سبب می‌شود تا ما بتوانیم نوعی تعادل میان عواطف خود برقرار سازیم. احساس‌های منفی را تحت تأثیر احساس‌های مثبت قرار داده و از نتایج مطلوب آن بهره بگیریم. شناخت هیجان‌ها برای ما نوعی خودآگاهی به‌همراه می‌آورد و توان تشخیص هیجان‌ها، پایه مهمی برای تبیین هوش هیجانی محسوب می‌شود. بهره‌گیری از هوش هیجانی مبتنی بر یک نکته اساسی است و آن اینکه با شناخت عواطف، احساس‌ها و درک هیجان‌های خود و دیگران می‌توانیم ارتباط مثبت، سازنده و مناسبی با دیگران برقرار کنیم.

هوش هیجانی یکی از توانایی‌های شناخته‌شده آدمی است که می‌توان با تکیه بر آن به‌صورت خودآگاه به درک بهتری از فعالیت‌های خود، اطرافیان و محیط خویش پی برد. این توانایی به انسان کمک می‌کند تا بتواند به‌نحو شایسته‌ای نیازهای خود را شناخته و در فعالیت حرفه‌ای از آن بهره گیرد. با استفاده از مزیت هوش هیجانی میزان تعامل میان همکاران کتابخانه افزایش یافته و کارکنان می‌توانند ارتباط مناسبی با کاربران برقرار سازند. این توانمندی سبب می‌شود که فعالیت حرفه‌ای دارای بهره‌وری بالاتری باشد و کتابداران با استفاده از آن در تخصص و کار خویش موفق باشند.

کاربرد هوش هیجانی به‌صورت هدایت و رهبری کاربران، با توجه به موقعیت کتابخانه‌های دانشگاهی، به‌صورت بالقوه می‌تواند به مدیران این کتابخانه‌ها کمک کند تا بر مشکلات اجرایی فعالیت اطلاع‌رسانی تا حد زیادی غلبه کنند. توان بالایی که کاربرد نظریه‌های رهبری به‌وجود می‌آورد، این قدرت را به مدیران کتابخانه می‌دهد تا بتوانند با برنامه‌ریزی سودمند از تمام توان کتابخانه به‌خوبی بهره گرفته، و ارتباط مناسبی با بهره‌گیران کتابخانه ایجاد کنند و در نتیجه سطح کمی و نیز کیفی خدمات اطلاعاتی را افزایش دهند.

کتاب از ده فصل پیوسته تشکیل شده است که هر یک می‌تواند به معرفی و تحلیل ابعاد و ویژگی‌های مختلف هوش هیجانی در فعالیت حرفه‌ای کتابداری و اطلاع‌رسانی یاری رساند. مؤلفان در فصل اول به موضوع هوش هیجانی پرداخته و ابعاد و ویژگی‌های آن را تبیین کرده‌اند. در این فصل تأثیر هیجان‌ها در فعالیت‌های حرفه‌ای و محل کار بررسی و توسعه هوش هیجانی در سازمان ارزیابی شده است. همچنین تأثیر هیجان‌ها بر دیگران مطرح شده است.

فصل دوم به معرفی پیشینه مطالعه و پژوهش‌های صورت‌گرفته در زمینه هوش هیجانی اختصاص دارد. در این فصل پژوهش‌های مهمی در این حوزه مطرح شده و نتایج اصلی و کاربردهای سودمند آنها ذکر شده است.

برقراری ارتباط با دیگر نظریه‌های رهبری و کاربردهای ویژه آن در حوزه کتابداری علمی و دانشگاهی از نقاط قوت کتاب است

در فصل ششم ساختار هوش هیجانی در ارتباط با نظریه‌های رهبری و سازمانی معرفی شده است. از همین رو ابتدا چارچوب ساختاری مبحث ارائه و سپس حیطه منابع انسانی تشریح شده است. محدوده‌های سیاسی و قالب‌های نمادین، سازمان آموزشی و نظریه‌های تثبیت، نظریه آکس و نظریه ایگرگ مک‌گریگور^{۲۱}، شبکه رهبری موتون و بلک^{۲۲}، نظریه مسیر-هدف^{۲۳}، رهبری تعاملی، رهبری تغییر و هوش هیجانی در عمل مباحث دیگر این فصل را تشکیل می‌دهند. فصل هفتم به بررسی نقش هوش هیجانی و موضوع تنوع و گوناگونی در کتابخانه‌های دانشگاهی اختصاص دارد. در این فصل مفهوم هوش هیجانی در ارتباط با تعاملی که با تنوع دارد، مطرح و موضوع تحول در محیط کاری کتابخانه دانشگاهی تحلیل شده است.

موضوع فصل هشتم رهبری اثربخش در کتابخانه‌های دانشگاهی است. در این فصل ابتدا مقدمات و مفاهیم اصلی رهبری اثربخش تشریح شده و سپس شرایط تبدیل رهبری کتابخانه‌ای در محیط علمی توضیح داده شده است. در ادامه ناهماهنگی‌های موجود در بحث رهبری علمی مورد تحلیل قرار گرفته است. همچنین مراحل نوسازی فرایند رهبری و تأثیر آن بیان شده است.

در فصل سوم برخی از ملاحظات درباره رهبران و هدایت‌کنندگان کتابخانه‌ای بررسی شده است. ابتدا وضع رهبری کتابخانه‌ای بررسی و سپس یافته‌های مطالعاتی در این حوزه پژوهشی بیان شده است. علاوه بر آن چند گفت‌وگوی شخصی در این باره صورت گرفته که به غنای بحث افزوده است. همچنین آرای برخی از مدیران کتابخانه‌ای در این زمینه ذکر شده است.

فصل چهارم درباره ویژگی‌های عمومی رهبری است. در این فصل آزمون هوش هیجانی مایر-سالووی - کاروسو^{۲۴} که یکی از آزمون‌های مهم هوش هیجانی محسوب می‌شود، بررسی و تحلیل شده است. همچنین ابزار سنجش هرنون و روزسیت^{۲۵} در حوزه هوش هیجانی تشریح شده است. سپس ضمن جستاری در حوزه هوش هیجانی، مدل رهبری توزیعی^{۲۶} تشریح شده است. در ادامه در خصوص ویژگی‌های هوش هیجانی و رهبری توزیعی تطبیقی صورت پذیرفته است.

فصل پنجم به بررسی مسئله تثبیت رهبری کتابخانه دانشگاهی اختصاص دارد. در این فصل کتابخانه‌هایی که عملکرد عالی و مطلوبی داشته‌اند، مورد مطالعه قرار گرفته و ویژگی‌های آنها بررسی شده است.

فصل نهم به بررسی موضوع هدایت‌کنندگان کتابخانه‌های دانشگاهی و موضوع خودتجدیدکنندگی^{۳۴} اختصاص دارد. در این فصل مشکلات این فرایند و مراحل اجرایی آن در کنار فعالیت‌های روزانه مدیریت و رهبری تشریح شده است.

در فصل دهم و پایانی اندیشه‌های نهایی در این زمینه تشریح شده است. در این فصل مشکلاتی که کتابخانه‌های دانشگاهی در آینده با آن مواجه خواهند شد، بررسی و تحول نقش کتابخانه در زمینه ارزش‌ها و اهداف آن بیان شده است. علاوه بر آن رهبری در نقش یک حرفه و تخصص کاملاً ویژه و علمی مورد ارزیابی قرار گرفته است. معیارهای رهبری و توانمندی‌های سازمانی رهبری و تنوع آن، و نیز پیوند تنگاتنگ هوش هیجانی با محیط سازمانی در کنار بحث مهم فرهنگ و تغییر در فضای علمی کتابخانه از مباحث مهم این فصل است.

تحلیل و بررسی اثر

کتاب کتابداران دانشگاهی در نقش رهبران هوش هیجانی یکی از آثار مهم در حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی است که به موضوع ارتباط میان کتابداران دانشگاهی و کاربردهای نظریه‌های روان‌شناسانه و رهبری پرداخته است. این اثر که یکی از منابع نو در عرصه فعالیت حرفه‌ای کتابداری است، وضع کتابداران متخصص را در نقش هدایتگران هوش هیجانی که می‌تواند فواید قابل توجهی برای کتابخانه‌ها داشته باشد، تحلیل می‌کند. از این رو، کتاب به موضوع مناسبی در شیوه مدیریت کتابخانه‌ای پرداخته که به کمک آن می‌توان در اداره و هدایت فعالیت حرفه‌ای به موفقیت بالایی دست یافت. این رویکرد با شناخت بهتر از توانمندی‌های کتابداران و کارکنان کتابخانه و مراکز اطلاع‌رسانی در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی که نقش مهمی در فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی برعهده دارند، قابل اجراست. کتاب مجموعه مقالاتی است که با همکاری گروهی درخصوص بهره‌گیری از هوش هیجانی در مدیریت و هدایت کتابخانه‌های علمی و دانشگاهی تدوین شده است.

هرنون و همکارانش تحلیل و جمع‌بندی روشنی از هوش هیجانی در این کتاب ارائه داده‌اند. برقراری ارتباط با دیگر نظریه‌های رهبری و کاربردهای ویژه آن در حوزه کتابداری علمی و دانشگاهی از نقاط قوت کتاب است. مؤلفان با عبور از مبانی پایه بحث مهارت‌های افراد، ادعا می‌کنند که رهبران کتابخانه‌ای نه تنها درخصوص چالش‌های

منحصربه‌فرد رشد افراد و سازمان‌ها، بلکه درباره چگونگی احساسات واکنش‌هایشان که توسط دیگران مشاهده می‌شود، می‌توانند به وضع مطلوبی دست یابند (وبسایت آمازون). با مرور اجمالی متن، چنین برداشتی می‌شود که این ادعایی به‌میزان قابل‌ملاحظه‌ای تحقق یافته و مباحث فصل‌ها که به تشریح این مبنا و پایه اصلی موضوعی کتاب پرداخته است، این مسئله را تأیید می‌کند. ولی در پاره‌ای از بخش‌های متن می‌توان به برخی از موارد اشاره کرد که شایسته توجه بیشتر بوده است که در ادامه به نکاتی نیز پرداخته خواهد شد.

به‌نظر می‌رسد فرضیه‌ای که از مقاله‌ها پشتیبانی می‌کند، آن است که مفهوم هوش هیجانی زمینه نوآورانه‌ای است که متون پژوهشی و نظری استواری از آن حمایت می‌کنند و فصل‌های ابتدایی، کاوشی است برای رفع تردید نظری، مانند آنچه واترهااس^{۳۵} توضیح می‌دهد: شواهدی که نشان می‌دهد هوش هیجانی مجموعه‌ای از توانایی‌هایی است که می‌توان آموخت و می‌تواند ما را در محیط کار به موفقیت و ادامه فعالیت مناسب رهنمون کند (اکسلس فیلد^{۳۶}، ۲۰۰۷).

درواقع، بهره‌گیری از مباحث شناختی و روان‌شناسانه در مدیریت کتابخانه و ارائه خدمات مناسب براساس آن، رویکردی است که می‌تواند در کتابخانه‌ها منشأ تحولی اثربخش باشد. اساساً نظریه‌های نوین رهبری و هدایت در حوزه مدیریت سازمان‌های متعدد و از جمله کتابخانه‌های دانشگاهی از جمله مباحث مؤثر و سودمند محسوب می‌شود که نظر پاره‌ای از متخصصان و از جمله کتابداران را به خود جلب کرده است. از این رو، کتاب تلاشی برای هدایت کاربران براساس هیجان‌ها و انگیزش‌های آنان است که می‌تواند تأثیر قابل توجهی در مدیریت کتابخانه‌ها داشته باشد. نوبودن موضوع در حوزه کتابداری و نگاه متفاوتی که به حوزه مدیریت کتابخانه شده، باعث شده تا متن کتاب برای مدیران و برنامه‌ریزان کتابخانه‌ای جذاب باشد. اینکه تا چه اندازه کتابداران می‌توانند از رهنمودهای کتاب در برنامه‌های اجرایی خود بهره‌مند شوند، موضوعی است که باید در ساختار مدیریتی کتابخانه و میزان ارتباط آن با مدیریت تحول و تغییر بررسی شود. برخی از مسائل اشاره‌شده نیز فراتر از مباحث تخصصی روان‌شناسی یا نظریه‌های رهبری است که می‌توان قدری با تردید به آنها نگریست، ولی به‌نظر می‌رسد که کتابخانه‌ها در صورت استفاده از چنین چارچوب عملیاتی برای دستیابی به اهداف حرفه‌ای خود، بتوانند از سودمندی‌های این رویکرد مثبت، بهره مناسب بگیرند.

بهره‌گیری از مباحث شناختی و روان‌شناسانه در مدیریت کتابخانه و ارائه خدمات مناسب براساس آن، رویکردی است که می‌تواند در کتابخانه‌ها منشأ تحولی اثربخش باشد

کتاب مرور کلی بر مقوله هوش هیجانی و تحلیل مشکلاتی که در فعالیتهای آینده کتابخانه‌های دانشگاهی بروز می‌کند، می‌باشد. به نظر می‌رسد که سازمان‌های منسجم اندکی در سازمان‌دهی مقاله‌های ارائه‌شده نقش داشته‌اند و نتایج آن در هم‌پوشانی عنوان مقاله‌ها و نیز محدودیت در توجه به متون مشخص، که از طریق مرور عنوان مقاله‌های کتاب یا مطالعه مقدمه مشهود است، ظاهر شده است (همان). کاربرد پاره‌ای از اصطلاحات مدیریتی در این کتاب با توجه به شرح و بسطی که در طول اثر به چشم می‌خورد قابل تأمل است و باید در اطراف آن با دقت بیشتری به بحث پرداخت. برای تطبیق برخی از توضیحات این زمینه موضوعی با مبانی پایه مدیریت و متون تخصصی می‌توان به کاربردی که این موارد در حوزه مدیریت دارد، نظر داشت. چنانچه در بررسی متن ملاحظه می‌شود، در بخش

کتاب به بررسی تعامل میان دو موضوع مختلف و مهم در حرفه کتابداری یعنی رهبری و هدایتگری، و کتابخانه‌های دانشگاهی پرداخته و در مجموع مروری کلی و نسبتاً جامع بر نظریه‌های مختلف رهبری، روش‌ها، مشکلات، و چشم‌اندازی از وضع مدیریت کتابخانه‌های دانشگاهی داشته و ابعاد آن را بررسی می‌کند

وسییی از متون مدیریت نوین، چه در حوزه نظری و چه در عرصه پژوهشی، درباره موضوع رهبری مؤثر^{۲۷}، [که در کتاب به آن پرداخته شده] بحث و بررسی تحلیلی چندانی صورت نگرفته است (همان) و این یکی از مواردی است که شایسته توجه بیشتر پدیدآورندگان اثر بوده است که می‌توانست به روش مناسب‌تری مطرح شود. تحلیلی که می‌توان از این مسئله ارائه داد، شاید به برداشتهای خاصی مربوط باشد که نویسندگان در تجارب خود به آن دست یافته‌اند و می‌تواند برای بیان چنین دستاوردهایی مورد استفاده قرار گیرد. به هر حال قضاوت در این حوزه نیازمند تأمل بیشتری است که می‌توان به نظر متخصصان مدیریت در این زمینه توجه کرد. البته توجه به سطح کلی متن و فصل‌های مختلف آن، ما را بر آن می‌دارد که به چنین مواردی در حد تأثیر آن توجه کنیم و

از ارزش نهایی و کلی آن غافل نشویم. از سوی دیگر کتاب یکی از متون مهم در عرصه کاربرد هوش هیجانی در حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی است. این اثر در مجله بررسی تجاری هاروارد^{۲۸} و برخی از آثار معتبر دیگر، یکی از منابع ارزشمند در عرصه نظریه رهبری قلمداد شده است. ساختار کلی اثر از پنج حوزه اصلی تشکیل شده که عبارتند از: آگاهی از ویژگی‌های هیجان‌های خود؛ مدیریت و هدایت هیجان خود؛ هدایت انگیزش‌های خود؛ شناسایی و درک هیجان‌های مردم؛ و مدیریت ارتباط‌ها و روابط یا مدیریت هیجان‌های دیگران (وب‌سایت آمازون). ترکیب این موضوع‌های محوری و اصلی می‌تواند سبب اداره بهتر تشکیلات کتابخانه شود. زیرا توجه به هوش هیجانی در دو بُعد درونی و بیرونی به برقراری روابط اثربخش منجر شده که در این اثر به‌شکلی جامع‌نگرانه به آن پرداخته شده است. به‌ویژه آنکه هوش هیجانی راهبردی مفید برای شناسایی عوامل به‌ظاهر مخفی در فعالیت تخصصی محسوب می‌شود. این شیوه اندیشه و عمل، با برخی از نظریه‌های نوین مدیریت ارتباطی نزدیک برقرار ساخته و توانسته است کاربردهای اثربخش روان‌شناسی را در حوزه مدیریت به اثبات برساند. در این میان متن اثر، به کاربردهای خاص آن در کتابداری از منظر مدیریت کتابخانه و ساختارهای حرفه‌ای آن توجه خوبی کرده است که صرف‌نظر از نکاتی که شایسته دقت و بازنگری است، می‌تواند رهنمودهایی سازنده به هدایت‌کنندگان کتابخانه‌های علمی ارائه دهد.

کتاب به بررسی تعامل میان دو موضوع مختلف و مهم در حرفه کتابداری یعنی رهبری و هدایتگری، و کتابخانه‌های دانشگاهی پرداخته و در مجموع مروری کلی و نسبتاً جامع بر نظریه‌های مختلف رهبری، روش‌ها، مشکلات، و چشم‌اندازی از وضع مدیریت کتابخانه‌های دانشگاهی داشته و ابعاد آن را بررسی می‌کند. کتاب به نیاز آن دسته از متخصصان پاسخ می‌دهد که خواهان درک مناسب و مطلوب نظریه‌های رهبری به‌منظور توسعه مهارت‌ها و توانایی‌های خود در اداره کتابخانه‌های دانشگاهی هستند. تشریح کتاب درباره این وضع، می‌تواند برای دیگر کتابداران در محیط‌های کاری متفاوت نیز کاربردهای اثربخشی داشته باشد. بنابراین به‌رغم عنوان اثر، شمول موضوعی آن را باید فراتر از کتابخانه‌های دانشگاهی دانست و بی‌تردید کتابداران و محیط‌های کتابخانه‌ای دیگر نیز می‌توانند بهره‌مناسبی از مطالعه این اثر ببرند، ولی باید به این نکته مهم نیز اشاره کرد که برخی از ویژگی‌ها کاملاً

14. University of Nebraska-Lincoln
15. Camila Alire
16. University of New Mexico
17. emotional intelligent
- 18 . Mayer-Salovey-Caruso Emotional Intelligence
- 19 . Hemon & Rossiter Instrument
- 20 . Distributed leadership
- 21 . McGregor Theory X and Theory Y
- 22 . Blake & Mouton's leadership grid
- 23 . Path-Goal theory
- 24 . Self-Renewal
- 25 . Waterhouse
26. Ecclesfield
- 27 . Resonant leadership
- 28 . Harvard Business Review

در محیط کتابخانه‌های علمی و دانشگاهی کاربرد داشته و با فعالیت‌های حرفه‌ای آن تطبیق دارد.

مؤلفان در ابتدای هر فصل خلاصه‌ای از مفاهیم و موضوع‌های ارائه‌شده در آن فصل را ذکر کرده و کوشیده‌اند با بهره‌گیری از این روش، تصویر ذهنی مناسبی در ابتدای مطالعه برای خواننده خود فراهم سازند. در پایان هر فصل نیز نتیجه‌گیری کوتاهی کرده‌اند. گرچه تشریح مسائل در بخش پایانی که حاوی محورهای مهم می‌شود، کوتاه است، می‌تواند مفاهیم اصلی و کلیدی اثر را برای خواننده یادآوری کند. منابع هر فصل در انتهای همان فصل آمده و در پایان کتاب، نمایه کلی و نیز کتابنامه‌ای شامل منابع مختلف به تفکیک قالب منبع (مقاله، کتاب، فصل‌های مستقل کتاب، رساله و پایان‌نامه، منابع پیوسته وب و آثار منتشرنشده) آمده است.

نتیجه‌گیری

کتاب به مبحث مهم رهبری در حوزه فعالیت کتابخانه پرداخته و تلاش می‌کند تا با رویکردی روان‌شناسانه به تبیین نقش هدایتی کتابداران همت گمارد. این اثر تلاشی است برای آگاهی کتابداران از نقشی که رهبری و مدیریت آنان می‌تواند در محیط کاری بر دیگران برجای گذارد. به‌رغم پاره‌ای از کاستی‌ها، مؤلفان توانسته‌اند تا حد زیادی با دانش و تخصص خود در حوزه کتابداری و مدیریت، اثری مهم و قابل‌توجه خلق کنند. کتاب علاوه بر کتابداران دانشگاهی می‌تواند برای دیگر کتابداران و مدیران مراکز اطلاع‌رسانی مفید باشد.

پی‌نوشت‌ها:

- مأخذ:
1. Academic librarians as emotionally intelligent leaders (2007). Edited by Peter Hemon, Joan Giesecke, and Camila A. Alire. Westport, Conn.: Libraries Unlimited,
 2. Amazon [website] Editorial Reviews about: Academic librarians as emotionally intelligent leaders. available: <http://www.amazon.com/Academic-Librarians-Emotionally-Intelligent-Leaders/dp/1591585139> [Accessed 13 Apr. 2009]
 3. Ecclesfield, Nigel [Reviewer] (2007). Book Review about: Academic librarians as emotionally intelligent leaders, Higher Education Academy, Subject Centre for Information and Computer Sciences. available: http://www.ics.heacademy.ac.uk/publications/book_reviews/full_review.php?id=491 [Accessed: 13 Apr. 2009]
 4. PTER HERNON (C.V.) available: <http://www.simmons.edu/gslis/about/faculty/hernon.shtm> [Accessed: 4 Mar. 2009]
 1. Academic libraries
 2. Peter Hemon
 3. Simmons College
 4. Government information
 5. Public policy
 6. Evaluation of library services
 7. Research methods
 8. Monograph
 9. ALA's Highsmith Award
 10. University of Colorado
 11. University of Denver
 12. Indiana University
 13. Joan Giesecke